

Зільник Н. М.,
асистент,

Навчально-науковий інституту права та психології,
Національний університет "Львівська політехніка", м. Львів

ПРО ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНІВ "СЕРТИФІКАТ", "СЕРТИФІКАЦІЯ" У СФЕРІ АВІАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Як термін з чітким визначенням слово "сертифікація" використовується порівняно недавно, проте термін "сертифікат" відомий ще з XIX століття.

Термін "сертифікат" походить від французького слова "certificat" (засвідчую). Засвідчення, як правило, має письмову форму у вигляді певного документа [1, с. 328]. В окремих випадках мова йде про процедуру підтвердження відповідності, завдяки якій незалежно від виробника (продавця, виконавця) та споживача (покупця) у письмовій формі засвідчує, що продукція (товар) відповідають встановленим вимогам [1, с. 370].

В енциклопедичному словнику Ф. А. Брокгауза і І. А. Єфрона, виданому в 1900 р., дається кілька визначень сертифіката, одне з них: сертифікат – це посвідчення [2, с. 356].

Тлумачний словник С. І. Ожегова та Н. Ю. Шведової визначає поняття сертифікату як офіційне письмове посвідчення чого-небудь [3, с. 712]. У інших довідкових виданнях сертифікат (фр. certificat, від лат. certifico – "посвідчую") – це письмове свідоцтво, яке посвідчує певний факт [4, с. 555]; (від лат. certus – "вирішую" + facio – "роблю") посвідчення, письмове свідоцтво; документ, що посвідчує асортимент, кількість і якість товару [5, с. 156]; посвідчення, свідоцтво, документ, що засвідчує склад, якість продукції, а також сортність, асортимент тощо і додається до товарів, що надходять у продаж [6, с. 1117].

Виходячи з положень ст. 1 Закону України "Про підтвердження відповідності", сертифікат – документ, який підтверджує, що продукція, системи якості, системи управління якістю, системи екологічного управління, персонал відповідає встановленим вимогам конкретного стандарту чи іншого нормативного документа, визначеного законодавством [7].

На нашу думку, найбільш повне визначення цього поняття дано у Великому енциклопедичному юридичному словнику за редакцією Ю. С. Шемчушенка, де під сертифікатом розуміють офіційний документ (посвідчення, свідоцтво), виданий компетентним державним органом, яким засвідчено право на провадження певного роду діяльності, здійснення окремих дій чи операцій або засвідчується фактичний стан певного об'єкта і підтверджується його відповідність стандартним нормативам, технічним параметрам та іншим якісним властивостям [8, с. 810].

Варто зазначити, що визначення поняття "сертифікат" у сфері авіаційної діяльності закріплено в Повітряному кодексі України. Згідно із ст. 1 Повітряного кодексу України, сертифікат – документ (сертифікат, схвалення, схвальний лист тощо), який видається за результатами сертифікації і засвідчує відповідність суб'єкта або об'єкта авіаційної діяльності вимогам авіаційних правил України [9].

До нормативно-правових актів з питань сертифікації суб'єктів, що надають агентські послуги з продажу авіаційних перевезень належать: Повітряний кодекс України, закони України "Про підтвердження відповідності", "Про акредитацію органів з оцінки відповідності", Декрет Кабінету Міністрів "Про стандартизацію і сертифікацію", Указ Президента України "Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України"; Положення про сертифікацію суб'єктів, що надають агентські послуги з продажу авіаційних перевезень на території України, затверджене наказом Державіаслужби від 30 грудня 2004 року № 255 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 12 січня 2005 року за №27/10307; Положення про сертифікацію суб'єктів, які здійснюють підготовку персоналу з продажу авіаційних перевезень, затверджене наказом Державіаслужби від 12 січня 2005 року № 10 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 25 січня 2005 року за №92/10372 тощо.

Сертифікаційна діяльність полягає у проведенні експертизи та підтвердженні сертифікаційним органом характеристик та якостей продукції, послуг та процесів; атестації виробництва на підприємствах, які виробляють продукцію, надають послуги, виконують роботи та здійснюють технологічні процеси [10, с. 536].

Сертифікаційну діяльність у сфері авіаційної діяльності

здійснює відповідно до Указу Президента України від 06.04.2011 р. № 398 "Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України", Державна авіаційна служба України. Державіаслужба відповідно до покладених на неї завдань здійснює сертифікацію суб'єктів, що надають агентські послуги з продажу авіаційних перевезень.

Отже, важливе місце у забезпеченні якісного надання авіаційних послуг займає сертифікація у сфері авіаційної діяльності. Вона дає можливість об'єктивно оцінити чи суб'єкт та об'єкт авіаційної діяльності відповідає вимогам авіаційних правил України.

Література

1. Юридический энциклопедический словарь / глав.ред. А. Я. Сухарев; ред. кол.: М. М. Богуславский, М. И. Козырь, Г. М. Миньковский. – М. : Сов. энциклопедия, 1984. – 415 с.
2. Димов Ю. В. Метрология, стандартизация и сертификация : учеб. для вузов. – 2-е изд. – М. : Питер, 2004. – 432 с.
3. Ожегов С. И. Словарь русского языка : 70000 слов / Ожегов С. И. ; под ред. Н. Ю. Шведовой. – 23-е изд. – М. : Рус. яз., 1991. – 917 с.
4. Юридический энциклопедический словарь / под ред. В. Е. Крутских. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Инфра-М, 2004. – 450 с.
5. Тихомирова Л. В. Юридическая энциклопедия / Тихомирова Л. В., Тихомиров М. Ю. ; под ред. М. Ю. Тихомирова. – М. : Инфра-М, 1998. – 526 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В. Г. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ "Перун", 2004. – 1440 с.
7. Закон України "Про підтвердження відповідності" від 17 травня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 169.
8. Великий енциклопедичний юридичний словник / за зал ред. Ю. С. Шемчушенка. – К. : Юрид. думка, 2007. – 992 с.
9. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
10. Лосюк Л. В. Загальні аспекти законодавчого регулювання сертифікації в Україні / Л. В. Лосюк // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 535-538.

КОНТРОЛЬ НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ УКРАЇНИ

Контроль є складовою частиною управління, засобом виконання її завдань, функцією управління, тому особливість контролю полягає у втручанні контролюючих органів в оперативну діяльність підконтрольних, в наданні їм обов'язкових вказівок, припинення, зміну або скасування актів управління, прийнятті примусових заходів щодо підконтрольних посадових осіб. Перевірка виконання як складова частина контрольної діяльності носить тематичний характер і полягає у перевірці виконання певних законів і нормативних актів підлеглим апаратом. Нагляд на повітряному транспорті має на меті виявлення, попередження правопорушень, усунення їх наслідків і залучення винних до відповідальності. Органи, що здійснюють функції нагляду, не мають права втручатися в оперативну і господарську діяльність об'єктів нагляду, змінювати або скасовувати акти органів державного управління. Існує два види нагляду: а) нагляд, що здійснюється органами прокуратури, – загальний нагляд; б) нагляд з боку різних державних інспекцій і служб – адміністративний нагляд. Адміністративний нагляд, як спосіб забезпечення законності і дисципліни в публічному управлінні, має за мету попередження, виявлення та припинення протиправних дій, усунення причин і умов правопорушень, але при здійсненні цього виду нагляду державні інспекції та служби можуть застосовувати заходи адміністративного примусу в разі виявлення порушення відповідних приписів у сфері діяльності, підвідомчій тієї чи іншої інспекції або службі. Адміністративний контроль – поняття відносно нове – це спосіб адміністративного права, який спрямований у майбутнє та має на меті навчити суб'єктів владних повноважень мистецтву управління [1]. С. Кирій під аудитом адміністративної діяльності розуміє специфічне дослідження з метою аналізу, оцінки та надання рекомендацій що-